

Tschintg publicaziuns rumantschas novas tar OSL

DA MARTIN CABALZAR

■ Era quest onn ha la OSL, l'ovra svizra da lectura per la giuventetgna, edì 29 publicaziuns en tut las quatter linguas nazionalas ed en englais. Tschintg da questas publicaziuns èn era cumparidas en rumantsch. I sa tracta primo da translaziuns da litteratura mundiala sco «Ina cruschada» da Franz Kafka vertì en sursilvan da Leo Tuor, «La chavra Zlateh» da Isaac Bashevis Singer translata en vallader da Dumenic Andry. Secundo è vegnì edì translaziuns da trais auturs svizzers: ina istorgia per il stgalim bass «Jonas ed il tgaun» da Franz Hohler translata en sursilvan da Leo Tuor, in crimi «La figura naira» da Sabina Altermatt translata en rumantsch grischun da Manfred Gross ed ina istorgia da Nadal fitg divertenta «Na, uossa basta que» da Brigitte Schär translata en puter dad Anita Gordon. Las translaziuns èn vegnidas lectoradas da Renzo Caduff, Rut Plouda, Anna-Alice Dazzi e Dumenic Andry.

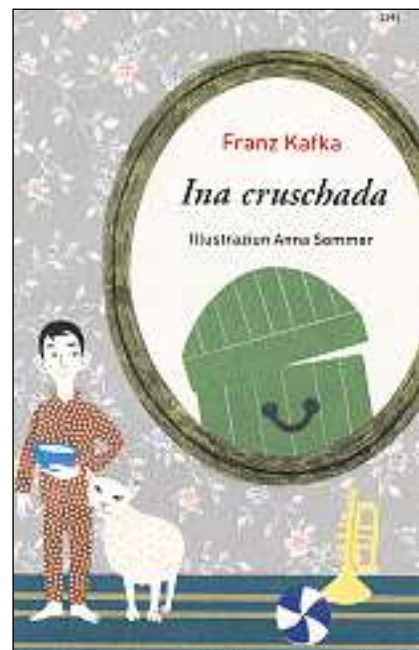
Ils cudeschets cuostan 5 francs per empustaziuns collectivas tar OSL a Turitg e 6 francs per exemplars singuls en las librerias.

«Ina cruschada» da Franz Kafka/Leo Tuor

«Ina cruschada» ei ina historia cuorta da Franz Kafka, translata en sursilvan da Leo Tuor. «Jeu hai in animal aparti, miez gattegl, miez tschut. Igl ei ina ierta or da quei da miu bab. Sesviluppau eis el denton tuttina pér da miu temps, avon era el bia pli bia tschut che gattegl».

Eis ei in gattegl ni in tschut? Sesenta el buca persuls ed ha el buca pigns? Quei damondan ils affons cura ch'els visetan igl animal aparti.

Igl uost 1911 ein Franz Kafka e siu amitg May Brod viagià tras las Svizra viers l'Italia. Ils 27 d' uost ein els arrivai a Turitg, dus dis pli tard a Lucerna. Cun bastiment e tren a vapur ein els i vinavon sur il Rigi e Flüela tochen Ligiaun. Ils 29 d' uost noda Kafka en siu diari da viadi: «I ella viafier dil Gottard – Reuss – Aua da latg da nos flums». Sco regurdientscha

al viadi dils dus amitgs avon tschien onns cumpara il cudischet OSL «Ina cruschada» da Franz Kafka en versiu romontscha, tudestga, franzosa e taliana.

Franz Kafka (1883–1924) ei in dils pli impurtants scribents da lungatg tudestg. Sia ovra ei vegnida translata en numerus lungatgs. Gia duront siu temps da scola ei Kafka sefatschentaus culla litteratura. Ses emprems texts ein spari, probabel ha el sez schau svanir els. Frank Kafka ei in dils paucs scribents nua che lur num vegn era duvraus sco adjectiv: «kafkaes». Quei significhescha ton sco «samantschont ed ina moda misteriusa». In plaid che deriva neu dallas ovras da Kafka nua che las figuras principalas sesanflan savens en situaziuns misteriusas, smanantschontas ed ein tut auter che transparentas.

Il cudisch ei illustraus dall'artista Anna Sommer (*1964) che viva e lavura sur sesezza a Turitg, sco dessignadra da comics ed illustratura. Ella ha publicau plirs cudischs da comics.

ISBN 978-3-7269-0589-7 / OSL 2391, 32 paginas, da 9 onns ensi.

«Jonas ed il tgaun» da Franz Hohler/Leo Tuor

Jonas viva en ina casa da sis alzasas en in habitadi dil marcau. Igl ei scumandau dad haver tgauns. In bi di eis ei tonaton reussiu a Jonas da survegnir in niev dachasa per ses tgauns el baghetg da sis alzasas. Sin pagina 22 legin nus il suadont: Ussa ein mamma e bab semess sin via per encurir Jonas, denton la neiv veva daditg cuvretg tuts fastitgs e negin veva viu in affon cun in tgaun».

Igl autur Franz Hohler ei naschius 1943. Cun 22 onns ha el presentau per l'emprema gada sin tribuna il program litterar-musical «pizzicato». El ha giu in

tal grond success cun quei program ed ei sedecidiu da «viver» dacheudenvi mo pli dalla «fantasia». Franz Hohler ha scret canzuns, romans, historias cuortas, tocs da teater e da cabaret, plinavon era pro-

ducziuns pil film e per la televisiun. El ei seprentaus en varga 40 tiaras. Per si'ovra ha el survegniu numerus premis. Franz Hohler ei nominaus per il premi Hans Christian Andersen 2012.

L'illustratura Karin Widmer ei naschida 1966 ed ha absolviu la classa professionala per grafica alla Scola d'art applicau a Berna. Suentar haver luvrau plirs onns sco grafichera ed illustratura tier la Casa editura Zytglogge lavura ella dapi 1995 sur sesezza. En tut quels onns ha ella gidau a concepir cun sias illustraziuns, skizzas e cartoons in grond spectrum da publicaziuns, naven da gasettas, mieds d'instrucziun, cudischs per giuvenils e cudischs en dialect tochen tier cuviartas da discs cumpacts ni ina marca postal tier il cudisch d' affons Heidi.

ISBN 978-3-7269-0596-5 / OSL 2397, 32 paginas, da 8 onns ensi.

«La chavra Zlateh» da Isaac Bashevis Singer/Dumenic Andry

L'istorgia «La chavra Zlateh» translata en vallader es gnüda undrada cul «Deutscher Jugendbuchpreis». Per sia ovura cumpletta ha Isaac Bashevis Singer surgnì il Premi Nobel da litteratura. Aaron sto manar a Zlateh, sia chavra prediletta, pro'l bacher in cità. Per via rivan els en ün terribel sbischaduoir. Zlateh ed Aaron chattan rocover in üna runa da fain. Davo trais dis e trais nots pon els darheiu tour la via suot ils peis, ma na pro'l bacher in cità.

«Aaron cun seis dudiesch ons vaiva fin già vis da tuot las oras, ma üna naiv sco

quista amo mai. Ils bilocs crodaivan usché spess chi stüdaivan la glüm dal di. Davo paca pezza d'eira la via cuernada aint dal tuot. Ün ventasch s'ha dozà. La via vers cità d'eira stretta e stortigliada. Aaron nu savaiva plü ingio ch'el d'eira».

Isaac Bashevis es nat 1902 a Leconcin in Pologna. Dal 1908 va el a star cun sia famiglia a Warschau in ün quartier pover güdeu. Dürant la Prüma guerra mundiala regnaiva gronda miseria, uschè cha Isaac,

sia mamma e seis frar plü giuven han stüvü ir a star dal 1917 pro la nona e'l bazeigner a Bilgoraj in vicinanza da Lublin. Pervi da l'imnatscha da la persecuziun dals Güdeus es Singer emigrà dal 1935 in America. L'emigraziun til ha büttà in üna gronda crisa. Singer discurreva malapaina inglais. Sia lingua materna, il jiddic, nu vaiva ingüns plets per bleras chosas da seis nuov ambiain. Per finir ha el cumanzà a scriver istorgias in jiddic ed ha chattà darheiu la via per scriver. A la dumonda co chi naschan sias istorgias, ha Singer respus: «Schi'm vain ün'idea, schi tilla scriv'eu sü in meis taquint ch'eu pigl adüna cun mai. A la fin cumonda l'istorgia da gnir scritta e lura tilla scriva. Ses cudeschs, tranter oter eir blers per uffants, sun gnüts tradüts in passa 50 linguas. Isaac Bashevis Singer es mort 1991 a Miami.

L'illustratura Vera Eggermann ha stübgia illustraziun a la «Hochschule für Gestaltung und Kunst» a Lucerna e lavura daspö il 1993 sco autura ed illustratura da cudeschs d'uffants.

ISBN 978-3-7269-0577-4 / OSL 2378, 32 paginas, da 8 onns ensi.

«Na, uossa basta que» da Brigitte Schär/Anita Gordon

Il di da Nadel ho ella sgumbro la stüva ed ho purto notiers massas d'laina. Alura

s'ho ella serreda aint ed ho cumanzo a marteller, rasger e zipler. Finalmaing ho ella aviert l'üsch: Che surpraisa! «Na, uossa basta quei ... l'avains nus ditte. Ma na in nossa stüva. Ella ho però già adüna fat quei ch'ella ho vulieu» (p. 2).

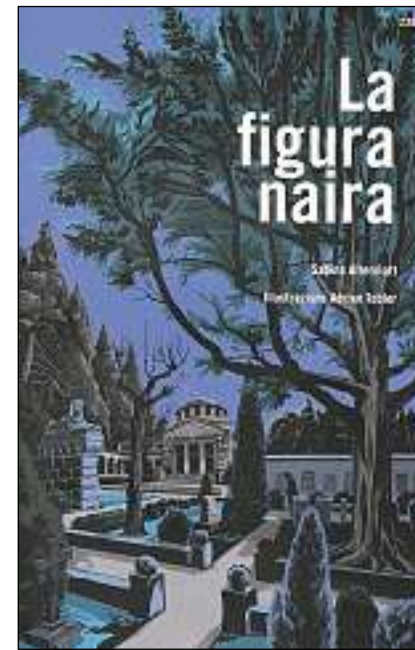
L'autura Brigitte Schär es scriptura, chantunza ed artista da performance. Ella sto a Turich e publichescha cuesch e dcs per iffaunts e per creschieus. Brigitte Schär preschainta occurenzas da lectüra da performance e lectüras da concert süntuot il muond. Sius cudeschs sun gnies undros pussavoutas e tradüts in bgeras linguas. Per «Na, uossa basta que!» ho ella srgnieu dal 1993 il Premi svizzer da litteratura per giuvenils.

L'illustratur Jacky Gleich ha stüdgio a la Scoula da film da Babelsberg, partiziuon animaziun. Zieva püs films da disegn ho ella illustru sieu prüm cudesch «Na, uossa basta que!». Dapö sun cumpariefs pass 70 cudeschs ch'ella ha illustru e chi sun gnies undros pussas voutas. Per l'illustraziun da «Opa Meume und ich» ho l'artista survgnieu il Prix Cronos.

ISBN 978-7269-0579-8 / OSL 2380, 24 paginas, da 8 onns ensi.

«La figura naira» crimi da Sabina Altermatt/Anna-Alice Dazzi

En quest crimi che è cumparì en rumantsch grischun na po Billie betg pli vertir las charplinas eternas tranter sia mamma e l'ami da quella e fugia la saira tard sin il santeri. Là observa ella ina figura naira che zuppa insatge en il terren. È quai l'um ch'ella ha vis curt avant a la fermada da tram e ch'era tuttenina svani? E tge zuppa el sin santeri, amez la notg? Cun ses ami Mirko emprova Billie da scuvrir il secret da la figura naira.

L'autura Sabina Altermatt (*1966) è naschida e creschida si a Cuir. Ella ha studegià scienzas politicas a l'Universitad da Son Gagl. Ella viva oz sco scriptura libra a Turitg ed en Glaruna. Ella scriva columnas, istorgias curtas, gies auditivs e romans. Suentar ils crimis «Verrat in Zürich West», «Nervengift» ed «Alpenraushen» è suandà 2010 il roman «Fallhöhe». Per sia ovra litterara ha ella survegnì numerusas distincziuns e stipendis.

L'illustratur Adrian Tobler (*1965) ha studegià grafica a l'Universitad dals Arts da Turitg. El lavura sco illustratur e graficher. Dapil il 2005 viva el cun sia dunna e dus uffants sin in bain puril en il chantun Basilea-Champagna.

ISBN 978-3-7269-0584-2 / OSL 2386, 32 paginas, da 9 onns ensi.

Adressa d'empustaziun; Ovra svizra per la litteratura da giuventetgna, Uetlibergstr. 20, 8045 Turich, e-mail: office@sjw.ch, telefon 044 462 49 40, fax 044 462 69 13, internet www.sjw.ch